

2019. november 21. | 47. szám

40 éves
hvg

750 Ft | Éves előfizetőknek: 595 Ft

**Üldözött török
polgármesterek**

TREND

**Egyetemek és
rangsorok**

**Könyv minden
oldalról**

INTERJÚ

**L. Simon László a
hálátlan fiatalokról**

**Ki viszi el a
Rogán-vagyont?**

**Itt élő kínaiak a
Fidesz hálójában**

**Parlamenti vasszigor
Tisza István idején**

Megisszák a levét
Törvénnel büntetett ellenzéki városok

FELSŐOKTATÁSI RANGSOR | DIPLOMA 2020 | BUDAPEST EGYETEM?

Éltanulók

Elkészült a HVG legújabb rangsorkiadványa, amely az egyetemek és főiskolák toplistáját közli.

Hogyan kerülhetnének előre a magyar egyetemek a nemzetközi rangsorokban – régóta izgatja már ez a kérdés a politikusok fantáziáját, Orbán Viktor miniszterelnök például többször jelezte, hogy a világ 200 legjobb egyeteme között lennie kell egy magyarnak is. Polónyi István oktatáskutató a HVG Diploma 2020 kiadványának elmondta, hogy ezt a célt nem lehetetlen elérni, de éppen politikai döntés kellene hozzá. Szerinte ugyanis az, hogy egy magyar egyetem a legjobbak között legyen, attól függ, hogy „lesz-e Budapest Egyetem”. Úgy véli, lehet olyan „ésszerű budapesti egyetemet létrehozni” amelyik mind személyi állományában, mind finanszírozásában kiemelkedő lenne. Korábban valóban felmerültek már ilyen ötletek: összehozták volna már az Eötvös Loránd Tudományegyetemet például a Semmelweis Egyetemmel, vagy az is, hogy bevénne a kormány melléjük harmadiknak a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet (BME) is. A hvg.hu-nak az Innovációs és Technológiai Minisztériumból származó információi szerint viszont a felsőoktatás irányítását idén átvéő tárca a BME, a Semmelweis és a Budapesti Corvinus Egyetem egy akolba terelését tervezi ma még nem létező jogi formába, úgynevezett egyetemi társulásokba. Hozzájuk csapnának a Magyar Tudományos Akadémiától frissen elcsaklizott két kutatóintézet is, a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézetet (SZTAKI) és a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetet (KOKI). Az így kialakuló konglomerátum befelé megtartaná az autonómiáját, a nemzetközi térben viszont Budapest Egyetemenként szerepelne. Így az elképzelések szerint már rövid időn belül

bekerülhetne a legjobbak közé, bár az ELTE nélkül azért ez nehezen menne. Polónyi szerint hiába vannak azonban meg „egy potenciális elit egyetem elemei”, s veselkedett neki már többször a politika a szuperegyetem létrehozásának, eddig minden kísérlet elakadt.

A Corvinus Egyetem alapítványi kézbe adását sem tartja elvetendő ötletnek az oktatáskutató, mint mondta, már az 1990-es évek elején történtek kísérletek arra, hogy „a magyar felsőoktatást át kellene állítani közalapítványi rendszerre”. Ez akkor elbukott, s ma már csak egyes egyetemek vagy karok esetében tudná elképzelni az alapítványi fenntartót. Ahol a hallgatók többsége fizetős, mint a jogi vagy a gazdasági karokon, ott valószínűleg nem ütközne nagy nehézség-

attól függ,
hogy
„lesz-e
Budapest
Egyetem”

gekbe az alapítványi forma, s egyes műszaki karoknál is lehetséges lenne ez. Győrben például „lehet, hogy az Audi majd azt mondja, hogy mondjuk a járműmérnöki kart hajlandó finanszírozni, és azt privatizálná. A többit pedig finanszírozza az állam. Bonyolult konstrukció, de meg lehetne csinálni.” Ugyanakkor bölcsészettudományt vagy pedagógusképzést biztosan nem érdemes alapítványi fenntartásba adni, hiszen „felelőtlenség nagy egyetemet, tudományegyetemet belevinni közalapítványi formába, és azt hiszem, ez finanszírozhatatlan is”.

A HVG Diploma rangsorában idén az intézmények közül az ELTE került az első helyre, míg a karoknál két első helyezett lett, az ELTE Bölcsészettudományi és a Semmelweis Egyetem Általános Orvosi Kara. A kiváló teljesítményű hallgatók valóban Budapest-centrikusak, ilyen értelemben tehát nem teljesen légből kapottak a kormány tervei a nemzetközi rangsorok valamelyikén megcsíphető helyezésre. A hallgatók kiválósági sorrendjét tartalmazó intézményi rangsorban az első tíz helyezettből hét egyetem budapesti, s csak a három nagy vidéki tudományegyetem, a debreceni, a szegedi és a pécsi tudott beférkőzni közéjük. A karok hallgatói rangsorában az első tízben csak budapestiek vannak, ebből öt kar az ELTE-hez tartozik. Ez is azt jelzi, hogy az ELTE-t aligha lehetne kihagyni a nemzetközi rangsorok meghackelésére esetleg létrehozandó Budapest Egyetem alapítói közül. A hallgatói rangsor első helyezettje a karok közül azonban nem az ELTE-ről került ki. A Közgáz Gazdálkodástudományi Karára nagyon sok nagyon felkészült diák került be idén, s lettek ezért elsők. A legjobb pontátlagot viszont a Semmelweis Általános Orvosi Karára felvett négyszáz diák érte el, az átlaguk 460 pont volt, közel tíz ponttal verve a Műegyetem Természettudományi Karát és éppen tízzel a Semmelweis Fogorvostudományi Karát. Az összetett toplistához a hallgatói mellett oktatói rangsort is készítettünk, s a mindkettőben kiegyensúlyozottan szereplő ELTE BTK például annak ellenére szerezte meg az első helyet,

hogy egyik alrangsorban sem lett első. A jó hallgatói eredményekkel büszkélkedő egyetemeken megfelelő ugyan az oktatói kínálat is, ám az oktatói rangsorban azok a felsőoktatási intézmények szerepelnek jól, ahol a legnagyobb arányban foglalkoztatnak tudományos fokozatot szerzett oktatókat. Mivel az egyetemi kutatás-fejlesztési potenciált, a publikációs adatokat egyelőre nem lehet minden intézményre azonos módon mérni, a rangsorokban a tudományos karrierben élen járó oktatók számát és arányát vettük számításba. Így olyan intézmények is jó helyre kerülhettek, amelyekre kevésbé mennek a legjobb hallgatók közül, oktatói karuk viszont egészen kiváló a szakterületén. Ilyenek általában az agrár- vagy a természettudományi karok, de a műszaki területről is sok ilyen kar teljesít jól. A hajdani, gyakorlatközpontú főiskolai képzések folyamányaként ma is sok olyan kar van, amelynél tudni

lehet, hogy az oktatási teljesítménye kiváló, ám ezt főleg olyan, fiatal oktatókkal érik el, akik még tudományos karrierjük elején járnak. A rangsorban még nem juthattak jó helyezéshöz, mert az oktatási teljesítményt nehéz objektív adatok alapján számszerűsíteni.

a kiváló teljesítményű hallgatók valóban Budapest-centrikusak

A gazdasági képzésben a Közgáz mellé lassan felzárkózik az ELTE Gazdálkodástudományi Intézete, ahová kiváló diákok mentek. De nagyon jó a diákelhozatala a Budapesti Gazdasági Egyetem karainak is, amelyek éppen a gyakorlatközpontú oktatói kar miatt az oktatói rangsorokban hátrébb helyezkednek el. A műszaki képzésben a Műegyetem karai teljesítettek nagyon jól, a hallgatói rangsorban az első hat helyet el

is foglalják, s az oktatók között is négy karuk megtalálható az első tízben. Az oktatói rangsorban az első tízben található két miskolci műszaki kar is, köszönhetően a tanárok kiváló tudományos teljesítményének. A Pannon Egyetem Műszaki Karának oktatóit pedig az repíthette ebben a rangsorban a harmadik helyre, hogy közel húsz százalékuknak van akadémiai doktori címe vagy akadémiai tagsága.

Ezeknek a vidéki egyetemeknek nagy szerepük lehet abban, hogy a kíváncsok társadalmi mobilitást előmozdítsák, fel tudják venni azokat a vidéki, jól, de nem kiválóan teljesítő hallgatókat, akik a társadalom alsóbb régióiból jönnek. Kitorési lehetőségeik azonban egyre szűkebbek, mert – ahogyan Polónyi István fogalmazott a HVG felsőoktatási rangsorról készített kiadványának adott interjújában: „A mai oktatáspolitikáról szól, hogy a középosztály és a társadalmi elit termelje újra magát.” ■